

11.5.2020

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys ulkomaalaislain muuttamisesta, HE 65/2020

Hallitus esittää ulkomaalaislakiin väliaikaisia muutoksia, jotka koskisivat kansainvälistä suojelua hakeneen työnteko-oikeuden alkamista ja päätymistä. Työnteon aloittamista rajoittava karenssi-aika poistettaisiin sellaisilta kansainvälistä suojelua hakeneilta, joilla on lain voimaan tullessa kansainvälistä suojelua koskeva asia vireillä joko Maahanmuuttovirastossa tai hallintotuomioistuimessa. Työnteko-oikeuden kestoa laajennettaisiin siten, että oikeus työskennellä jatkuisi täytäntöönpanokelpoisesta maastapoistamispäätöksestä huolimatta niin kauan kuin ulkomaalaiselle annetaan vastaanottopalveluja.

Esityksen tarkoituksena on lisätä maa- ja metsätalouden tarvitsemien kausityöntekijöiden määrää tilanteessa, jossa ulkomaisen työvoiman saaminen on merkittävästi vaikeutunut. Tarkoitus sinällään on hyvä. Esityksen vaikutukset jäänevät vähäisiksi. Maahanmuuttoviraston tilastojen mukaan edellisten kuuden kuukauden aikana on tullut noin 2000 turvapaikkahakemusta, joista noin 1100 on 18-34 -vuotiaita.

Turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeuden aientaminen on ongelmallista suhteessa työperusteiseen maahanmuuttoon. Humanitäärisen suojelu on eri asia kuin maahantulo työntekotarkoituksessa. Aientaminen on mahdollinen vain kertaluontoisena ja rajattuna henkilöihin, jotka ovat jättäneet hakemuksensa ennen lain voimaantuloa, kuten esityksessä on päädytty rajaamaan.

Laittoman työvoiman käyttö on rikos. Siksi viranomaisille tulee säätää tiedonantovelvoite turvapaikanhakijan työnteko-oikeuden päättymisestä tämän työnantajalle.

Työnantaja ei nykyisin saa tietoa käännytyspäätöksen täytäntöönpanokelpoisuudesta, mihin työnteko-oikeus päättyy, eikä esityksen mukaan myöskään vastaanottopalveluiden päättymisestä. Työnantaja voi saada tiedon vain työntekijältä itseltään, mutta asian kertominen ole tämän oman edun mukaista. Tästä kaikesta seuraa, että huolellisesti toimiva työnantaja voi tietämättään joutua tilanteeseen, jossa hän syyllistyy rangaistavaan tekoon.